

А.А. Дубініна, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Г.А. Селютіна, канд. техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Даніела Гагіч Кенерич, PhD, проф. (*Університет Осіек, Осіек, Хорватія*)

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ

Характерною рисою сучасної освіти є індивідуальний підхід до навчання, мотивації, активності та самостійності студента. Під індивідуально-орієнтованим навчанням розуміють систему багаторівневої підготовки фахівців, яка враховує індивідуальні особливості та надає кожному студенту можливість максимально розкрити здібності для отримання відповідної освіти.

Індивідуально-орієнтоване навчання здійснюється шляхом відбору змісту, який може коригуватися, синтезуватися в індивідуальні програми та навчальні дисципліни, а також розвитку науково-дослідницької діяльності студентів. Воно передбачає дозування обсягу навчального матеріалу відповідно до здібностей студентів з науковими або прикладними цілями, з введенням багаторівневої системи підготовки фахівців. Індивідуалізація спрямована на врахування таких індивідуальних особливостей студентів у навчальній роботі як: риси характеру та воля, мотивація, здібності, обдарованість тощо, які впливають на його навчальну діяльність і від яких залежать підсумки навчання. Крім того, на навчальну діяльність студента впливають різноманітні соціальні чинники, зокрема відносини у групі.

Під час використання індивідуально-орієнтованого підходу у викладацькій практиці слід орієнтуватися на рівень досягнень студентів та процесуальні особливості його діяльності.

У контексті індивідуалізованого навчання ключовим є питання про роль самого студента в пізнавальному процесі.

Індивідуально-орієнтоване навчання викликає обґрунтування наступних положень, орієнтованих на створення умов для особистісного та професійного становлення студента:

– усвідомленої перспективи («зроби себе сам»), згідно з якою кожна людина має можливість активно брати участь у власній освіті, дозволяє посилювати мотивацію до навчання і підвищувати ефективність засвоєння знань;

- збагачення, згідно з яким знання розширюються і поглиблюються за рахунок навчання за програмою, відповідною індивідуальним інтересам і професійним намірам;

- вільного вибору і гнучкості системи вищої освіти, згідно з яким зміст навчання і способи освоєння знань і придбання професійних навичок відповідають потребам або рівню домагань особистості, що досягається в системі багаторівневої вищої освіти і представляє можливості для зміни спеціалізації або отримання кількох спеціальностей за період навчання у ЗВО;

- індивідуального планування і проектування навчального процесу з урахуванням нормативів у розрахунку на одного студента;

- індивідуальної відповідальності студента і викладача за свої досягнення (здійснення самоконтролю замість зовнішнього);

- динамічності, пов'язаної зі здатністю системи вищої освіти швидко реагувати під час підготовки фахівців на зміни в економіці, інформаційному і освітньому просторі; індивідуального навчання, реалізація якого призводить до виникнення між викладачем і студентами атмосфери співтворчості, що сприяє поліпшенню якості сприйняття інформації і розвитку професійної майстерності;

- розвитку, що передбачає придбання кількісних і якісних утворень у психічній, особистісній та професійній сфері майбутнього фахівця;

- самостійності, яка передбачає відбір засобів і способів контролю самостійної роботи студентів.

Індивідуалізація освітнього процесу у ЗВО передбачає:

- орієнтацію на освітні потреби, досягнення і особистісно-професійне устремління кожного студента;

- спрямованість на вирішення актуальних професійних і освітніх проблем кожного студента;

- активну позицію кожного студента у вирішенні цих проблем;

- педагогічно доцільну допомогу студенту у вирішенні його проблем.

Таким чином, успішна реалізація індивідуально-орієнтованого навчання можлива при дотриманні наступних умов: виявлення і розвитку сильних сторін індивідуальності; використання спеціальних організаційних прийомів; багаторівневої підготовки студентів; суб'єктності студента, мотивованого на саморозвиток; психолого-педагогічної та інформаційної культури викладачів; наявності технологій індивідуалізованого навчання студентів.